

Lovforslag nr. L 65. Fremsat den 15. februar 1984 af kirkeministeren

Forslag

til

Lov om menighedsråd

Kapitel I

Almindelige bestemmelser

§ 1. Der oprettes et menighedsråd for hvert sogn.

Stk. 2. Er der flere kirker i et sogn, og er der til hver kirke henlagt et særskilt distrikt, oprettes et menighedsråd for hvert distrikt.

Stk. 3. Menighedsrådene i et pastorat med to eller flere sogne eller i et sogn med to eller flere kirkedistrikter kan beslutte, at pastoratet eller sognet skal have fælles menighedsråd, når et menighedsmøde, jfr. kap. 8, i hvert af sognene eller distrikterne ønsker det.

Stk. 4. Ved oprettelse af et nyt sogn eller kirkedistrikt kan kirkeministeren bestemme, at det nye menighedsråd skal oprettes, før sognet eller distriktet er oprettet, og fastsætte, hvilke opgaver rådet skal varetage indtil det tidspunkt.

Stk. 5. Ved oprettelse af et nyt sogn eller kirkedistrikt kan menighedsrådet for den del af sognet eller distriktet, der bliver tilbage, beslutte, at der skal afholdes nyvalg. Beslutningen skal være truffet, før oprettelsen af det nye sogn eller distrikt træder i kraft.

§ 2. Menighedsrådet består af de præster, der er ansat eller konstitueret i pastoratet, samt mindst seks medlemmer, der vælges efter lov om valg til menighedsråd.

Stk. 2. Præster, som uden at være ansat eller konstitueret i pastoratet yder bistand ved dets betjening, har ret til at deltage i rådets møder. De har kun stemmeret, hvis menighedsrådet beslutter det, og da kun i samme omfang som de ansatte præster.

Stk. 3. Antallet af valgte medlemmer fastsættes af biskoppen efter folketallet i menighedsråds kredsen på grundlag af den opgørelse af folketallet pr. 1. januar året forud for valget, der offentliggøres af Danmarks Statistik. Antallet udgør seks for det første tusinde og yderligere et medlem for hvert påbegyndt tusinde, dog ikke over femten i alt. Har to eller flere sogne eller kirkedistrikter fælles menighedsråd fastsættes antallet af medlemmer efter det samlede folketal og fordeles på de enkelte sogne eller distrikter i forhold til folketallet i hvert af dem. Et sogn eller distrikt skal dog have mindst et medlem.

Stk. 4. Når den kirkelige betjening af et pastorat, der består af flere sogne eller kirkedistrikter, er ordnet således, at betjeningen af et enkelt sogn eller distrikt væsentlig er overdraget til en af præsterne, kan det ved regulativ for ordningen af tjenesteforholdet mellem præsterne bestemmes, at hver af dem skal være medlem af sit menighedsråd.

§ 3. Kirkeministeren kan efter forhandling med biskoppen bestemme, at der oprettes menighedsråd for grupper af personer, der udgør en særlig menighed. Kirkeministeren fastsætter regler for sådanne menighedsråds sammensætning og beføjelser.

§ 4. Hvis en valgmenighed i medfør af lov om kirkers brug, sognebåndsløsning m.m. benytter en sognemenigheds kirke, er valgmenigheden efter regler, der fastsættes af kirkeministeren, berettiget til at vælge en repræsentant, der tiltræder menighedsrådet. Re-

præsidenten har kun stemmeret i sager vedrørende den fælles brug af kirken og kirkegården samt ved valget af læge medlemmer af provstiudvalget.

§ 5. Et nyvalgt menighedsråd afholder et konstituerende møde, inden dets funktionsperiode begynder. Det først valgte medlem indkalder til mødet og leder mødet, indtil formanden er valgt. Spørgsmålet om en kandidat har mistet sin valgbarhed på grund af straf behandles på dette møde.

§ 6. De nyvalgte medlemmer afgiver på det konstituerende møde en erklæring på ære og samvittighed om at ville udføre det dem betroede hverv i troskab mod den danske evangelisk-lutherske folkekirke, så at den kan byde gode vilkår for den kristne menigheds liv og vækst.

Stk. 2. Søndagen efter det første møde bekendtgør præsten fra prædikestolen, hvem der er valgt til medlemmer af menighedsrådet, og hvem der er valgt til menighedsrådets formand.

Kapitel 2

Valg til enkeltmandsposter m.v.

§ 7. Menighedsrådets formand vælges af de valgte medlemmer for et år ad gangen. Valget sker ved hemmelig afstemning.

Stk. 2. Så snart valg af formand har fundet sted, vælges en næstformand til at fungere i formandens forfald. Valget sker efter reglerne i stk. 1.

Stk. 3. Et medlem af menighedsrådet er pligtig at modtage valg til formand eller næstformand. Et medlem er dog kun pligtig at være formand i 4 år.

Stk. 4. Formanden forbereder menighedsrådets møder og indkalder medlemmerne til disse. Formanden leder forhandlinger og afstemninger og drager omsorg for, at menighedsrådets beslutninger udføres.

§ 8. Menighedsrådet vælger af eller uden for sin midte en kirkeværge. Såfremt kasserer- og sekretærforretningerne ikke er knyttet til hvervet som kirkeværge eller en af kirkens funktionærstillinger, vælges tillige en kasserer og en sekretær. Menighedsrådet fastsætter en vedtægt for kirkeværgens og kassererens forretningsområde. Størrelsen af eventuelt

honorar til kirkeværgen og kassereren skal godkendes af provstiudvalget. Menighedsrådet kan tegne en kautionsforsikring for kassereren.

Stk. 2. Formanden kan ikke vælges til kasserer eller kirkeværge.

§ 9. Meddelelse om valgene sendes til stiftsøvrigheden gennem provsten.

Kapitel 3

Møder m.v.

§ 10. Menighedsrådet træffer beslutning om, når og hvor ordinære møder skal afholdes.

Stk. 2. Ekstraordinære møder afholdes, når menighedsrådets formand, en sognepræst eller mindst en trediedel af medlemmerne ønsker det.

Stk. 3. Flere menighedsråd i et pastorat skal samles til et fælles møde efter anmodning fra

- 1) en sognepræst,
- 2) formanden for et af menighedsrådene,
- 3) et af menighedsrådene, eller
- 4) en trediedel af medlemmerne i hvert af rådene.

Stk. 4. Fællesmøder indkaldes og ledes af formanden for hovedsognets menighedsråd.

Stk. 5. Ved kirkevisitats kan biskop eller provst beramme møde med menighedsrådet eller dets valgte medlemmer alene.

§ 11. Den endelige behandling af de kirkelige kassers årlige overslag og regnskab sker i offentlige møder. I øvrigt bestemmer rådet selv, i hvilket omfang rådets møder skal være offentlige.

§ 12. Menighedsrådets beslutninger træffes i møder. Menighedsrådet er beslutningsdygtigt, når mindst halvdelen af medlemmerne er til stede.

Stk. 2. Menighedsrådet skal fastsætte en forretningsorden. Forretningsordenen skal indeholde en bestemmelse om, at et medlem, der ikke kan deltage i en sags behandling på grund af inhabilitet eller på grund af reglerne i § 14, skal forlade mødelokalet under forhandlingen og afstemningen.

Stk. 3. Er der uenighed i menighedsrådet om forretningsgangen, afgøres spørgsmålet af biskoppen.

§ 13. Menighedsrådet træffer beslutning om, hvorvidt et medlem har en sådan interesse i en sag, at medlemmet er udelukket fra at deltage i menighedsrådets forhandling og afstemning om sagen. Beslutningen kan indbringes for biskoppen.

Stk. 2. Et medlem skal underrette menighedsrådet, hvis der foreligger forhold, der kan give anledning til tvivl om medlemmets habilitet.

§ 14. Præster kan ikke deltage i forhandling og afstemning i sager vedrørende præsteboliger og i sager, der vedrører en anden præst i pastoratet.

Stk. 2. En kirkefunktionær, der er medlem af menighedsrådet i den menighedsrådsreds, hvori funktionæren er ansat, kan ikke deltage i forhandling og afstemning i sager om ansættelse af kirkefunktionærer og i sager, der angår andre funktionærer ved kirken.

§ 15. Menighedsrådet kan ikke overdrage udførelsen af større arbejder eller leverancer til et medlem af rådet uden efter forudgående offentlig licitation. Stiftsøvrigheden kan dog i særlige tilfælde gøre undtagelse fra denne regel.

§ 16. Menighedsrådets beslutninger indføres i en forhandlingsprotokol, der ved slutningen af mødet underskrives af de medlemmer, der har deltaget i mødet. Ethvert af disse medlemmer kan forlange sit særstandpunkt kort tilført forhandlingsprotokollen og ved sager, der skal fremsendes til anden myndighed, kræve, at denne samtidig gøres bekendt med indholdet af protokollen.

Kapitel 4

Stedfortrædere

§ 17. En stedfortræder indtræder i menighedsrådet, når et medlem dør eller udtræder af rådet. Ved sin indtræden afgiver stedfortræderen en erklæring som nævnt i § 6, stk. 1.

Stk. 2. Findes der ved et medlems afgang eller forfald, jfr. § 18, ingen stedfortræder til at indtræde i medlemmets plads, afgør bi-

skoppen efter indhentet erklæring fra de øvrige medlemmer af rådet, om besættelsen af den ledige plads kan udsættes til næste almindelige valg. Dog skal udfyldningsvalg finde sted, hvis rådets antal af valgte medlemmer er gået ned under halvdelen, medmindre kirkeministeren samtykker i, at det undlades.

§ 18. Når et medlem har forfald, indtræder stedfortræderen midlertidigt i menighedsrådet, hvis det må forventes, at medlemmet er forhindret i at varetage sit hverv i mindst 2 måneder.

Stk. 2. Når et medlem er forhindret i at deltage i møder i forbindelse med præsteansettelse, skal stedfortræderen indkaldes.

Kapitel 5

Ophør af medlemskab for valgte medlemmer

§ 19. Et medlem, der fraflytter menighedsråds kredsen, eller hvis bopæl er beliggende i en nyoprettet kreds, kan ikke forblive i menighedsrådet, medmindre rådet tillader det.

Stk. 2. Et medlem, der ønsker at udtræde af menighedsrådet, skal have rådets samtykke, medmindre medlemmet er fraflyttet menighedsråds kredsen, har bopæl i en nyoprettet kreds eller ophører med at have tilknytning til rådet gennem sognebåndsløsning, jfr. § 20.

Stk. 3. Menighedsrådet afgør, om et medlem skal udelukkes fra rådet. Udelukkelse kan kun finde sted, hvis medlemmet enten har mistet sin valgbarhed eller vedholdende undlader at opfylde sine pligter som medlem af rådet.

Stk. 4. Menighedsrådets afgørelse efter stk. 3 kan indbringes for biskoppen bortset fra spørgsmål om fortabelse af valgbarhed på grund af straf, der kan indbringes for kirkeministeren efter § 3 i lov om valg til menighedsråd.

§ 20. En sognebåndsløser, der er medlem af menighedsrådet i det sogn, til hvis præst der er løst sognebånd, kan bevare sit medlemskab, selv om den præst, til hvem der er løst sognebånd, fratræder sin stilling eller opsiger sognebåndsløsningen.

Kapitel 6

Udvalg

§ 21. For selvejende kirker nedsætter menighedsrådet et stående udvalg på mindst 3 af menighedsrådets medlemmer. Kirkeværgen kan ikke vælges til medlem af udvalget.

Stk. 2. Udvalget varetager tilsynet med kirkens og kirkegårdens vedligeholdelse og drift, kirkeværgens forretningsførelse samt udførelse af mindre arbejder ved kirke og kirkegård. Menighedsrådet fastsætter i en vedtægt nærmere regler for udvalgets virksomhed og beføjelser.

§ 22. For ikke-selvejende kirker nedsætter menighedsrådet et stående udvalg, bestående af en sognepræst og to af dets valgte medlemmer, til varetagelse af menighedens interesser med hensyn til kirken, kirkegården m.m. Udvalget skal have lejlighed til at udtale sig om alle større arbejder, der udføres ved kirken eller kirkegården, og har ret til gennem menighedsrådet at henvende sig til de kirkelige tilsynsmyndigheder.

§ 23. Er der flere menighedsråd i et pastorat, nedsættes et stående præstegårdsudvalg. Udvalget består af et lige stort antal medlemmer fra hvert menighedsråd.

Stk. 2. Udvalget varetager tilsynet med præsteembedets faste ejendom. Menighedsrådene fastsætter i en vedtægt nærmere regler for udvalgets virksomhed og beføjelser. Er der ikke enighed mellem rådene om vedtægtens indhold, træffes afgørelsen på et fælles møde ved almindelig stemmeflerhed. I tilfælde af stemmelighed afgør biskoppen sagen.

§ 24. Ved valg af medlemmer til udvalg, skal forholdstalsvalgmotoden anvendes, hvis dette kræves af noget medlem af rådet. De nærmere regler for valgets gennemførelse fastsættes af kirkeministeren.

Kapitel 7

Menighedsrådets virksomhed

§ 25. Menighedsrådet deltager efter de derom fastsatte særlige regler i

- 1) administrationen af kirke og kirkegård,
- 2) administrationen af kirkens og præsteembedets indtægter og formue,
- 3) ansættelse i præstestillinger og
- 4) ansættelse i stillinger ved kirke og kirkegård.

Stk. 2. Menighedsrådet deltager i valg af biskop og provstiudvalg efter de derom fastsatte bestemmelser.

§ 26. Menighedsrådet kan af kirkekassen årligt anvende et beløb (rådighedsbeløb) på indtil 17.000 kr., når forholdene taler for det dog indtil 70.000 kr., til fremme af det kirkelige liv i sognet, pastoratet eller kommunen eller til kirkelige formål af betydning for stiftet som helhed.

Stk. 2. Foranstaltninger, hvortil der efter anden lovgivning ydes tilskud af offentlige midler, kan ikke støttes af rådighedsbeløbet.

Stk. 3. Rådighedsbeløbet opføres på kirkekassens overslag med en specificeret angivelse af, hvorledes beløbet agtes anvendt.

Stk. 4. Kirkeministeren træffer årligt beslutning om eventuelle ændringer af de i stk. 1 nævnte maksimumsbeløb som følge af prisudviklingen.

§ 27. Til fremme af menighedsarbejdet, derunder menighedsplejen, forvalter menighedsrådet gennem kirkekassen, hvad der indkommer ved indsamlinger i kirken. Nærmere regler herom fastsættes af kirkeministeren.

§ 28. Menighedsrådet træffer beslutning om

- 1) tidspunktet for de faste gudstjenester,
- 2) hvorvidt konfirmation kun skal afholdes en gang årligt, samt om andre forhold vedrørende konfirmation, som ved kgl. anordning henlægges til menighedsrådets afgørelse, og om
- 3) indførelse af nye autoriserede salmebøger og salmebogstillæg.

§ 29. Præsten skal have menighedsrådets samtykke til, at der

- 1) ved de faste gudstjenester foretages indsamlinger,
- 2) ved de faste gudstjenester eller kirkelige handlinger anvendes en anden autoriseret liturgi eller andre autoriserede ritualer end dem, der hidtil er anvendt i menigheden og til, at der
- 3) ved de faste gudstjenester eller kirkelige handlinger foretages mindre ændringer i liturgi og ritualer eller benyttes andre salmebøger og salmebogstillæg end de autoriserede.

Stk. 2. Til de ændringer, der er nævnt i nr. 3, kræves tillige biskoppens samtykke.

§ 30. Menighedsrådet skal udtale sig om de spørgsmål, der forelægges det af de kirkelige tilsynsmyndigheder.

Stk. 2. Forinden tilsynsmyndigheden træffer beslutning om spørgsmål, der særligt vedrører en menighedsråds-kreds, indhentes en udtalelse fra vedkommende menighedsråd.

Stk. 3. Menighedsrådet kan behandle spørgsmål vedrørende sognemenigheden og henvende sig herom til de kirkelige tilsynsmyndigheder.

§ 31. Præsten er i sin embedsvirksomhed, herunder den private sjælesorg, uafhængig af menighedsrådet.

§ 32. Kirkekassen afholder udgifter i anledning af valg til menighedsråd og udgifter i forbindelse med rådets virksomhed, herunder diæter for deltagelse i syn over kirker og præstegårde.

§ 33. Dokumenter vedrørende køb, salg og andre dispositioner over fast ejendom og optagelse af lån skal underskrives af menighedsrådets formand og en person, der er bemyndiget dertil af menighedsrådet.

Kapitel 8

Menighedsmøder

§ 34. Der afholdes menighedsmøde i en menighedsråds-kreds

- 1) når de kirkelige tilsynsmyndigheder anmoder derom,
- 2) efter beslutning af menighedsrådets formand,
- 3) når et flertal af menighedsrådet anmoder derom,
- 4) når en af præsterne sammen med mindst et valgt medlem anmoder derom,
- 5) når 25 valgberettigede medlemmer af menigheden skriftligt anmoder derom, eller
- 6) hvis det i øvrigt er foreskrevet i lovgivningen.

Stk. 2. Menighedsmøder for flere menighedsråds-kredse i et pastorat afholdes efter anmodning fra de kirkelige tilsynsmyndigheder eller fra et menighedsråd i pastoratet.

Stk. 3. Menighedsmøder sammenkaldes for en enkelt menighedsråds-kreds af menighedsrådets formand, for flere menighedsråds-kredse i samme pastorat af formanden for hovedsognets menighedsråd. Formanden fastsætter tid og sted for mødet.

Stk. 4. Bekendtgørelse om afholdelse af menighedsmøde sker ved gudstjenesten i den eller de pågældende kirker eller på anden måde, der sikrer, at så mange som muligt bliver bekendt med mødets afholdelse. I bekendtgørelsen angives hvilke emner, der skal behandles på mødet.

§ 35. Til menighedsmøder har alle medlemmer af folkekirken inden for vedkommende kreds eller kredse adgang. Ved afstemning er kun de valgberettigede medlemmer af menigheden stemmeberettigede.

Stk. 2. Såfremt andet ikke er fastsat ved særlig lovbestemmelse, ledes mødet af en ordstyrer, der vælges af mødedeltagerne. Ordstyreren sørger for, at der udfærdiges et referat af mødet. Om resultatet af mødet indføres en bemærkning i menighedsrådets forhandlingsprotokol, for fælles menighedsmøder i forhandlingsprotokollen for det menighedsråd, hvis formand har sammenkaldt mødet.

Kapitel 9

Tilsyn

§ 36. Tilsynet med menighedsrådenes økonomiske forvaltning varetages af provstiudvalget og stiftsøvrigheden efter de bestemmelser, der er fastsat herom. Tilsyn med menighedsrådenes funktion i øvrigt udøves af biskoppen efter reglerne herom.

§ 37. Har et menighedsråd afholdt uhjemlede udgifter, handlet i strid med lovgivningen eller undladt at udføre en foranstaltning, som det er forpligtet til, træffer stiftsøvrigheden de nødvendige foranstaltninger, herunder eventuelt bestemmelse om tvangs bøder.

Kapitel 10

Ikrafttrædelsesbestemmelser

§ 38. Loven træder i kraft den 1. december 1984. Bestemmelserne i §§ 5-9 og §§ 21-22 finder dog anvendelse på de konstitueren-

de møder, der afholdes af de menighedsråd, der vælges ved det ordinære valg i 1984.

Stk. 2. Følgende lovbestemmelser ophæves:

- 1) Lov om menighedsråd, jfr. lovbekendtgørelse nr. 136 af 15. april 1980, som ændret ved lov nr. 212 af 25. maj 1983, bortset fra § 5, § 13, stk. 1, 2. punktum, § 15, stk. 6, § 27, stk. 4, §§ 33-43 a og § 49,
- 2) § 4 og § 7, stk. 2, sidste punktum, i lov

- om kirkers bestyrelse m.m., jfr. lovbekendtgørelse nr. 318 af 26. juni 1970, og
- 3) § 10, stk. 2, i lov om folkekirkens lønningsvæsen m.m., jfr. lovbekendtgørelse nr. 384 af 25. august 1980.

§ 39. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland. Loven kan ved kgl. anordning sættes i kraft på Færøerne med de afvigelser, som de særlige færøske forhold tilsiger.

Bemærkninger til lovforslaget

I. Almindelige bemærkninger

Efter at reglerne om valg til menighedsråd nu er overført til en særlig lov, jfr. lov nr. 616 af 21. december 1983, er de resterende bestemmelser i den nuværende menighedsrådslov samlet i det foreliggende lovforslag med undtagelse af enkelte regler, der senere vil blive søgt henført til andre love.

Det er således hensigten som led i en ændret systematisering af den kirkelige lovgivning på et senere tidspunkt at forelægge folketinget forslag til en lov om ansættelse i stillinger i folkekirken, hvortil alle regler om ansættelse af præster og provster samt om ansættelse af kirkefunktionærer vil blive foreslået overført.

Samtidig vil det være naturligt at søge bestemmelserne om menighedsrådenes økonomiske kompetence og bestemmelser fra andre kirkelige love af økonomisk karakter samlet i en særlig lov om folkekirkens økonomi, ligesom reglerne om medlemskab af folkekirken, der systematisk ikke hører hjemme i menighedsrådslovgivningen, vil blive søgt udskilt i en særlig lov om medlemskab af folkekirken.

Det foreliggende forslag tilsigter først og fremmest en forbedring af systematikken i de nugældende bestemmelser med henblik på at gøre disse mere overskuelige og dermed lette menighedsrådenes og de øvrige kirkelige instansers arbejdsvilkår. Samtidig sigtes der imod en styrkelse af menighedsrådenes selvstændighed.

På en række punkter tilsigter lovforslaget en præcisering eller ajourføring af den gældende lovtekst i overensstemmelse med udviklingen i praksis og samfundsudviklingen i øvrigt.

Man har fundet det rimeligt at foreslå indføjet en bestemmelse om, at der altid skal nedsættes et fællesudvalg til bestyrelse af præsteembedets faste ejendom, såfremt der er flere menighedsråd i et pastorat, jfr. forslaget § 23.

Den foreslåede bestemmelse i lovens § 26 vedrørende det såkaldte rådighedsbeløb tilsigter at overlade til det enkelte menighedsråd under tilsyn

af provstiuudvalget som budgetapproberende myndighed at disponere over rådighedsbeløbet inden for lovbestemmelsens rammer. Det overlades herved til de lokale kirkelige myndigheder at skønne over hvilke kirkelige formål, der kan støttes af rådighedsbeløbet.

Lovforslaget indeholder herudover andre forslag til ændring og tydeliggørelse af bestemmelserne, herunder ændringer alene af redaktionel karakter. Der henvises herved til bemærkningerne til de enkelte bestemmelser.

Lovforslaget, der har været forelagt samtlige biskopper, Landsforeningen af Menighedsrådsmedlemmer, Den danske Præsteforening, Danmarks Provsteforening og kirkefunktionærernes organisationer, medfører ingen økonomiske konsekvenser for stat eller kommuner.

II. Bemærkninger til de enkelte bestemmelser

Til § 1

Bestemmelserne i stk. 1 og 2 svarer til § 1, stk. 1 og 2, i den nugældende lov.

Bestemmelsen i stk. 3 svarer til § 1, stk. 3, i den nugældende lov. Efter den nugældende lov er det en forudsætning for oprettelse af fælles menighedsråd for et pastorat med to eller flere sogne eller for et sogn med to eller flere kirke-distrikter, at et menighedsmøde i hvert af sognene eller distrikterne udtaler ønske herom, og at biskoppen meddeler tilladelse hertil. Efter forslaget er det ikke længere nødvendigt at indhente biskoppens tilladelse.

Bestemmelserne i stk. 4 og 5 svarer til § 1, stk. 4, i den nugældende lov, idet der dog stilles forslag om, at det overlades til vedkommende menighedsråd selv at træffe beslutning om, hvorvidt der ved oprettelse af et nyt sogn eller kirke-distrikt skal foretages nyvalg for den efter sogne- eller distriktsudskillelsen tilbageblevne del af sognet. Efter den nugældende bestemmelse træffes afgørelse herom af kirkeministeren.

Til § 2

Bestemmelsen i stk. 1 svarer til § 2, stk. 1, 1. punktum og stk. 3, 2. punktum, i den nugældende lov. Efter den nugældende lov er alene de fast ansatte præster og konstituerede præster fødte medlemmer af menighedsrådet, medens forslaget også omfatter midlertidige hjælpepræster, herunder ulønnede.

Ansættelse af midlertidige hjælpepræster er blevet mere almindelig, og der er ofte tale om et langvarigt ansættelsesforhold. Etablering af egentligt medlemskab for hjælpepræster er derfor ønskelig.

Bestemmelsen i stk. 2 er ny. Det er fundet rimeligt at give præster, der yder bistand ved et pastorsats betjening, adgang til at deltage i menighedsrådets møder.

Bestemmelsen i stk. 3 svarer til § 2, stk. 1, 2. punktum i den nugældende lov. Efter den nugældende lov fastsættes antallet af valgte medlemmer efter antallet af folkekirkens medlemmer i menighedsråds kredsen, medens det efter forslaget fastsættes efter folketallet i menighedsråds kredsen. Begrundelsen herfor er, at det nøjagtige antal af folkekirkemedlemmer i menighedsråds kredsen på en bestemt dato ikke er umiddelbart tilgængeligt og derfor fastsættes efter et skøn, der er behæftet med en del usikkerhed. Ved valg til menighedsråd har naturligvis kun medlemmer af folkekirken stemmeret.

Bestemmelsen i stk. 4 svarer til § 2, stk. 4 i den nugældende lov.

Til § 3

Bestemmelsen svarer til § 1, stk. 5 i den nugældende lov. Den ændrede formulering er alene af redaktionel karakter.

Til § 4

Bestemmelsen svarer til § 4, stk. 4, 2. punktum, i den nugældende lov, med redaktionelle ændringer.

Til § 5

Bestemmelsen svarer til § 14, stk. 1, 1.-3. punktum i den nugældende lov. Efter den nugældende lov afgør menighedsrådet endeligt, om en kandidat har mistet sin valgbarhed på grund af straf. I henhold til § 3 i lov om valg til menighedsråd kan menighedsrådets afgørelse indbringes for kirkeministeren.

Til § 6

Bestemmelsen svarer til den nugældende lovs § 14, stk. 2 og stk. 4 med redaktionelle ændringer.

Til § 7

Bestemmelserne i stk. 1 og 2 svarer til §§ 2, stk. 5, og 14, stk. 3, 1. og 2. punktum i den nugældende lov med redaktionelle ændringer.

Bestemmelsen i stk. 3 svarer til § 14, stk. 3, 3. punktum i den nugældende lov. Efter den nugældende lov er et medlem kun pligtig at modtage valg til formand i indtil 4 år og kan, når han har fungeret som formand i mindst 4 år, kræve sig fritaget for hvervet i et lige så langt tidsrum. Det skønnes rimeligt, at et medlem kun er pligtig at modtage valg til formand i 4 år.

Bestemmelsen i stk. 4 om formandens opgaver er ny.

Til § 8

Bestemmelsen i stk. 1 svarer med redaktionelle ændringer til lov om kirkers bestyrelse m.m. (lovbekendtgørelse nr. 318 af 26. juni 1970) § 4, stk. 2, der samtidig foreslås ophævet.

Bestemmelserne om, at valg af kirkevæрге og kasserer uden for menighedsrådet skal godkendes af provstiuvalget, og at provstiuvalget godkender den af menighedsrådet udarbejdede vedtægt for kirkeværgens og kassererens forretningsområde, foreslås ophævet. Den foreslåede bestemmelse i stk. 1, sidste punktum, afløser den nugældende bestemmelse i § 4, stk. 3, i lov om kirkers bestyrelse m.m., der foreslås ophævet.

Forslagets bestemmelser om valg til enkeltmandposter tilsiger ikke at være udtømmende. Der kan således f.eks. også vælges en person, som på menighedsrådets vegne er bemyndiget til at give tjenstlige forskrifter og anvisninger til kirkefunktionærerne.

Den i stk. 2 foreslåede bestemmelse svarer til hidtidig praksis.

Til § 9

Bestemmelsen svarer til § 14, stk. 3, 1. punktum for så vidt angår valg af formand og næstformand, men er ny for så vidt angår de øvrige poster. Af praktiske grunde foreslås meddelelsen indsendt til stiftsøvrigheden.

Til § 10

Bestemmelserne i stk. 1 og 2 svarer i det væsentlige til § 15, stk. 1, i den nugældende lov, idet

det foreslås overladt til menighedsrådet at træffe bestemmelse om, hvornår ordinære møder skal afholdes.

De i stk. 3 og 4 foreslåede bestemmelser svarer til § 16 i den nugældende lov med redaktionelle ændringer.

Bestemmelsen i stk. 5 erstatter § 29 i den nugældende lov.

Til § 11

Bestemmelsen svarer til § 15, stk. 8, 1. og 2. punktum i den nugældende lov, idet dog kravet om offentlige møder i forbindelse med overslag og regnskab efter forslaget alene gælder den endelige behandling.

Til § 12

Bestemmelsen i stk. 1 svarer til § 15, stk. 2, i den nugældende lov.

Bestemmelsen i stk. 2 svarer til den nugældende lovs § 15, stk. 8, 2. punktum. Der stilles efter henstilling fra folketingets ombudsmand forslag om, at forretningsordenen skal indeholde en bestemmelse om konsekvensen af, at et medlem er inhabilt eller omfattet af bestemmelserne i § 14.

Bestemmelsen i stk. 3 svarer til den nugældende lovs § 15, stk. 8, sidste punktum.

Til § 13

Bestemmelsen svarer til § 15, stk. 3, i den nugældende lov med redaktionelle ændringer. Dog foreslås det for at tydeliggøre bestemmelsen anført i denne, at menighedsrådets afgørelse kan indbringes for biskoppen. Der tilsigtes ikke herved nogen ændring i den bestående retstilstand, da det også hidtil har været antaget, at tilsynsmyndigheden kan påse, at menighedsrådet ved afgørelsen af spørgsmål om inhabilitet ikke tilsidesætter almindelige retsgrundsætninger.

Til § 14

Bestemmelsen i stk. 1 svarer til § 15, stk. 4 i den nugældende lov. Det følger af de almindelige habilitetsregler, at en præst må anses for inhabil i sager vedrørende den præstebolig, han selv bor i. Det skønnes imidlertid rimeligt, at en præst heller ikke kan deltage i forhandling og afstemning i sager vedrørende andre præsteboliger i pastoratet.

Det forudsættes, at præsten får lejlighed til at fremføre sine synspunkter og bidrage med faktiske oplysninger for at tilvejebringe det beslutnings-

grundlag, som de øvrige medlemmers forhandling og afstemning baseres på. Den foreslåede bestemmelse om, at en præst ikke kan deltage i behandlingen af sager, der vedrører en anden præst i pastoratet, svarer til bestemmelsen i den nugældende lovs § 15, stk. 5, der fastsætter tilsvarende regler for kirkefunktionærer.

Bestemmelsen i stk. 2 svarer til § 15, stk. 5, i den nugældende lov. Dog foreslås bestemmelsen under hensyn til indvundne erfaringer udvidet til at omfatte et forbud imod, at kirkefunktionærer deltager i forhandling og afstemning om ansættelse af kirkefunktionærer ved samme kirke.

Til § 15

Bestemmelsen svarer til princippet i § 29, stk. 1, i lov om kommunernes styrelse. Ved bestemmelsen lovfæstes det gældende princip, at større arbejder eller leverancer vedrørende kirke, kirkegård, præstebolig eller anden ejendom under menighedsrådets administration ikke bør overdrages noget medlem af rådet uden forudgående offentligt udbud af entreprisen.

Til § 16

Bestemmelsen svarer til § 15, stk. 9, i den gældende lov. En ændret formulering understreger, at tilførslen til protokollen ud over det på mødet vedtagne kan indskrænkes til at omfatte en kort beskrivelse af de sager, der har været behandlet på mødet. Bortset fra at protokollen ikke længere skal autoriseres af provsten, hvorfor et løbsystem vil kunne anvendes, indeholder forslaget ingen ændring af den gældende retstilstand, men tilsigter alene en tydeliggørelse af reglerne.

Til § 17

Stk. 1 i bestemmelsen svarer til den nugældende lovs § 12, stk. 1, 1. punktum med redaktionelle ændringer.

Bestemmelsen i stk. 2 svarer til den nugældende lovs § 12, stk. 2.

Til § 18

Bestemmelsen svarer til hidtidig praksis, dog med den ændring, at stedfortræder skal indkaldes, hvis et medlem er forhindret i at deltage i møder i forbindelse med præsteansættelse.

Til § 19

Bestemmelsen i stk. 1, svarer til den nugældende lovs § 11, stk. 1, med redaktionelle ændringer.

Der tilsigtes ingen ændring i den bestående retstilstand, da bestemmelsen i den nugældende lovs § 11, stk. 1, har været anvendt analogt i tilfælde, hvor et medlem ved oprettelsen af et nyt sogn eller kirkedistrikt i løbet af valgperioden kommer til at bo uden for menighedsråds kredsen.

En direkte lovregel foreslås nu indsat efter at folketingets ombudsmand har henstillet, om ikke det måtte være rigtigst ved en kommende revision af menighedsrådsloven at søge affattelsen af § 11, stk. 1, ændret, således at det af bestemmelsen klart kommer til at fremgå, at den også finder anvendelse ved ændring af sognegrænser, selv om der ikke er tale om ændret bopæl, jfr. ombudsmandens beretning for 1980, side 94-95.

Bestemmelsen i stk. 2 svarer til den nugældende lovs § 11, stk. 2. Den ændrede formulering tilsigter at tydeliggøre bestemmelsen.

Stk. 3 og 4 svarer til den nugældende lovs § 11, stk. 3, dog at spørgsmål om fortabelse af valgbarhed på grund af straf i henhold til § 3 i lov om valg til menighedsråd kan indbringes for kirkeministerien.

Til § 20

Bestemmelsen svarer til § 4, stk. 7, 3. pkt., i den nugældende lov. Dog er bestemmelsen om, at stillingen som suppleant bevares efter at sognebåndsløsningen er bragt til ophør, foreslået ophævet, da det ikke skønnes rimeligt, at en person, der er valgt som suppleant, kan indtræde i menighedsrådet efter at tilknytningen til sognet er ophørt.

Til § 21

Bestemmelsen svarer til § 4, stk. 1, i lovbekendtgørelse nr. 318 af 26. juni 1970 om kirkers bestyrelse m.m. med redaktionelle ændringer. Dog foreslås det udtrykkeligt anført, at kirkeværgeren ikke kan være medlem af dette udvalg, hvilket svarer til hidtidig praksis.

§ 4, stk. 1, i bestyrelsesloven foreslås samtidig ophævet.

Til § 22

Bestemmelsen svarer til den nugældende lovs § 19, stk. 2, med redaktionelle ændringer.

Efter den nugældende lov er sognepræsten, d.v.s. den præst, der er kirkebogsfører og begravelsesmyndighed, medlem af udvalget.

Det skønnes rimeligt, at enhver af kirkens faste præster kan indvælges i dette udvalg.

Til § 23

Bestemmelsen svarer til § 10, stk. 2, i lovbekendtgørelse nr. 384 af 25. august 1980 om folkekirkens lønningsvæsen m.m. med redaktionelle ændringer.

Nedsættelsen af fællesudvalg har ikke hidtil været påbudt, men har krævet overensstemmende beslutning fra hvert enkelt menighedsråd i pastoratet. Når nedsættelsen af udvalget nu foreslås gjort obligatorisk, hænger det sammen med, at det er tanken i et kommende forslag til lov om folkekirkens økonomi at foreslå den hidtidige præstelønningskasse afskaffet. Det er fundet nødvendigt at foreslå indføjjet en regel om, hvorledes evt. uenighed om udvalgets virksomhed og beføjelser skal afgøres.

Forslaget om at fællesudvalget skal bestå af et lige stort antal medlemmer fra hvert menighedsråd – uden hensyn til disses medlemstal – svarer til den hidtil gældende ordning.

§ 10, stk. 2, i præstelønningsloven foreslås samtidig ophævet.

Til § 24

Bestemmelsen svarer til § 15, stk. 7, i den nugældende lov med redaktionelle ændringer.

Til § 25

Bestemmelsen i stk. 1 tilsigter at samle de bestemmelser i menighedsrådsloven, der beskriver menighedsrådets væsentligste administrative funktioner. De hidtidige bestemmelser er optaget i menighedsrådslovens §§ 19, 20, 21, 22 og 28.

Bestemmelsen i stk. 2 svarer til § 31 i den nugældende lov.

Til § 26

Bestemmelserne i stk. 1, 3 og 4 svarer til § 13, stk. 2, i den nugældende lov. Forslaget indeholder dog ikke som den nugældende lov en bestemmelse om, at kirkeministerien fastsætter nærmere regler om, til hvilke formål rådighedsbeløbet kan anvendes.

Sådanne regler er senest fastsat i kirkeministeriets cirkulære af 15. maj 1973. Som det fremgår af cirkulæret forudsætter den i 1973 skete ændring af § 13, stk. 2, at rådighedsbeløbet udover – som hidtil – at kunne anvendes til støtte af de af sognets

præst (præster) foreståede kirkelige aktiviteter fremtidig også kunne anvendes til dækning af udgifter til folkekirkelige aktiviteter, der iværksættes af menighedsrådet, jfr. bemærkningerne til lovforslaget, Folketingstidende 1972/73 tillæg A, sp. 2359, og forhandlingerne, sp. 1943.

Det foreliggende forslag indebærer ikke nogen ændring i denne henseende. Det er ligeledes i overensstemmelse med hidtil gældende ret, at det er overladt til lokal afgørelse (menighedsrådets indstilling og provstiuvalgets godkendelse) om der i det enkelte tilfælde er grundlag for at anvende et beløb, der overstiger det laveste af de i loven nævnte maksimumsbeløb. Afgørelsen heraf beror på en konkret vurdering, hvori ikke alene sognets størrelse, men også arten og omfanget af de påtænkte aktiviteter indgår.

Efter forslaget overlades det til det enkelte menighedsråd under tilsyn af provstiuvalget som budgetapproberende myndighed men uden centralt fastsatte begrænsninger at disponere over rådighedsbeløbet inden for lovbestemmelsens rammer. Det må anses for at være i god overensstemmelse med de almindelige decentraliseringsbestræbelser, at kirkeministeren ikke længere skal fastsætte regler om, hvorledes rådighedsbeløbet må anvendes, men at man lader de lokale kirkelige myndigheder skønne over, hvilke foranstaltninger af kirkelig karakter, der kan støttes af rådighedsbeløbet med hjemmel i loven.

Til grund for menighedsrådets afgørelse med hensyn til støtte af rådighedsbeløbet må ligge en konkret vurdering af, om det pågældende formål kan siges at virke til fremme af det kirkelige liv på stedet. Der vil således f.eks. ikke af rådighedsbeløbet kunne ydes faste tilskud til arbejdet inden for de landsdækkende kirkelige organisationer, men derimod nok til enkelte aktiviteter af kirkelig karakter, der forestås af sådanne organisationers lokale afdelinger under forudsætning af, at menighedsrådet skønner, at disse aktiviteter kan være til gavn for det kirkelige liv i området.

Tilskud til kirkelige formål af betydning for stiftet som helhed vil som hidtil kunne ske ved, at der af rådighedsbeløbet ydes et bidrag til de i stifterne oprettede kirkelige stiftsfonde. Herudover kan tilskud til sådanne formål kun ydes på opfordring af biskoppen eller stiftsovrigheden i hvert enkelt tilfælde.

Bestemmelsen i stk. 2 er en lovfæstelse af hidtidig praksis.

Efter forslaget vil der ikke som hidtil være adgang for kirkeministeren til under ganske særlige forhold – navnlig hvor det drejer sig om stærkt

voksende bymæssig bebyggelse med betydelige kirkelige opgaver uden for de sædvanlige rammer – at tillade, at der anvendes et større rådighedsbeløb end det i henhold til loven fastsatte maksimumsbeløb. Denne bestemmelse har i praksis næsten udelukkende været anvendt til finansiering af midlertidige gudstjenestelokaler og vandrekirker. Da der ikke er noget til hinder for at tillade, at udgifter til sådanne midlertidige gudstjenestelokaler m.v. afholdes af kirkekassen uden for rådighedsbeløbet, finder man ingen grund til at opretholde bestemmelsen.

Til § 27

Bestemmelsen svarer til § 27, stk. 1, 1. og 2. punktum, i den nugældende lov.

Til § 28

Bestemmelsen i nr. 1 svarer til § 23, litra d, i den nugældende lov.

Bestemmelsen i nr. 2 svarer til § 23, litra a, i den nugældende lov.

Bestemmelsen i nr. 3 svarer til § 23, litra b, i den nugældende lov.

Bestemmelsen i den nugældende lovs § 23, litra c, om benyttelse af særkalke ved altergang er nu uden praktisk betydning.

Til § 29

Bestemmelsen i stk. 1, nr. 1, svarer til § 24, nr. 2, i den nugældende lov.

Bestemmelsen i nr. 2 svarer til § 24, nr. 1, i den nugældende lov.

Bestemmelsen i nr. 3 svarer til § 25 i den nugældende lov.

De foretagne ændringer er alene af redaktionel karakter.

Til § 30

Bestemmelsen i stk. 1 svarer til § 30, stk. 1, i den nugældende lov.

Bestemmelsen i stk. 2 svarer til § 30, stk. 2, i den nugældende lov.

Bestemmelsen i stk. 3 svarer til § 26, stk. 1, i den nugældende lov.

De foretagne ændringer er alene af redaktionel karakter.

Til § 31

Bestemmelsen svarer til § 26, stk. 2, i den nugældende lov.

F.t.l. om menighedsråd

Til § 32

Bestemmelsen svarer til § 13, stk. 1, i den nugældende lov med redaktionelle ændringer.

Til § 33

Bestemmelsen er ny. Der har i praksis vist sig at være behov for en sådan bestemmelse.

Til § 34

Bestemmelserne i stk. 1 og 2 svarer til § 32, stk. 1, i den nugældende lov med redaktionelle ændringer.

Den i stk. 3 foreslåede bestemmelse svarer til § 32, stk. 2, i den nugældende lov.

Stk. 4 svarer til § 32, stk. 5, i den nugældende lov med redaktionelle ændringer.

Til § 35

Stk. 1 svarer til § 32, stk. 4, i den nugældende lov med redaktionelle ændringer.

Bestemmelsen i stk. 2 svarer til § 32, stk. 3, i den nugældende lov og tilsigter ingen ændring af de gældende regler. For at tydeliggøre bestemmelsen foreslås det dog anført, at denne ikke omfatter de i den nugældende lovs § 42 nævnte tilfælde, hvor møderne ledes af biskoppen eller provsten. Bestemmelsen i § 42 foreslås opretholdt indtil videre, jfr. forslagets § 38.

Til § 36

Bestemmelsen i 1. punktum er ny, men er i overensstemmelse med den gældende tilsynsordning, hvorefter provstiuvalget er lokal tilsynsmyndighed i sager af økonomisk art, medens stiftovrigheden fungerer som overtilsyn for stiftets kirker og kirkegårde samt for menighedsrådenes bestyrelse af præstegårdene med tilhørende jorder.

Bestemmelsen i 2. punktum, der også er ny, fastslår biskoppens funktion som tilsynsførende med menighedsrådene i øvrigt.

Til § 37

Bestemmelsen svarer til § 11, stk. 4, i den nugældende lov med redaktionelle ændringer.

Til § 38

Den foreslåede ikrafttrædelsesdato er fastsat under hensyn til, at menighedsrådenes førstkomende valgperiode begynder den 2. december 1984.

Til § 39

Den nugældende lov er med de fornødne ændringer og tilføjelser sat i kraft for Færøerne ved anordning af 25. maj 1981.

Som følge af at § 49 i den nugældende lov opretholdes, bevarer denne anordning sin gyldighed.